

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 23. marts 2023

Orientering nr. 05/2023

Et enigt Lagting har vedtaget at overtage epidemiområdet

Som omtalt i Orientering nr. 02/2023 blev lagtingslovforslag om overtagelse af epidemiområdet førstebehandlet i Lagtinget den 19. januar 2023. Forslaget, der blev enstemmigt vedtaget ved tredjebehandling i Lagtinget den 20. marts 2023, medfører, at området, der i dag varetages af landslægeembedet under Styrelsen for Patientsikkerhed, overtages af de færøske myndigheder pr. 1. januar 2024.

Landsstyret ønsker at overtage farvandsafmærkning og fyrvæsen

Landsstyret har sendt et lovforslag, som vedr. overtagelse af sagsområdet farvandsafmærkning og fyrvæsen, i høring. Sagområdet, der bl.a. tæller over 20 fyr, varetages i dag af Søfartsstyrelsen og ønskes overtaget den 1. juni 2024. Overtagelsen omfatter også de bygninger, som er tilknyttet fyrtårnene. De årlige udgifter for den færøske landskasse ifm. overtagelsen er vurderet til 5 mio. kr.

Meningsmåling: koalitionen mister ét mandat, men har fortsat flertal

Parti	Lagtingsvalg dec. 2022	Spyr.fo 8. marts 2023
Fólkaflokkurin	18,9 (6)	19,8 (7)
Sambandsflokkurin	20,0 (7)	20,3 (7)
Javnaðarflokkurin	26,6 (9)	25,7 (9)
Sjálvstýri	2,7 (0)	2,2 (0)
Tjóðveldi	17,7 (6)	18,2 (6)
Miðflokkurin	6,6 (2)	6,3 (2)
Framsókn	7,5 (3)	7,5 (2)
I alt	100,0 (33)	100,0 (33)

En meningsmåling som spyr.fo den 8. marts 2023 foretog for Bladid.fo blandt 500 personer, viser en tilbagegang til Framsókn på ét mandat og en tilsvarende fremgang på ét mandat til Fólkaflokkurin.

Var der valg i dag, ville koalitionen fortsat have flertal på 17 mandater mod 16 mandater til oppositionspartierne.

Til spørgsmålet om hvilket landsstyremedlem i koalitionen der klarer sig bedst, opnår landstyremedlem for finanssager Ruth Vang, Framsókn, den bedste scorere.

Flere end 2.200 underskrifter vedr. opdatering af abortlovgivningen

Lagmand Aksel V. Johannesen fik på kvindernes internationale kampdag den 8. marts 2023 overdraget flere end 2.200 underskrifter fra folk, som ønsker en opdatering af abortloven fra 1956. Lagmanden og de to andre formænd for koalitionspartierne er enige om, at loven trænger til at blive opdateret. Der er fortsat stor uenighed om abortspørgsmålet på Færøerne.

Forslag til placering af det nye fængsel på Færøerne¹

Lagmand Aksel V. Johannesen har bedt kommunerne om at komme med forslag til placering af det nye fængsel inden den 1. juli 2023. Fængslet, der efter planen skal stå færdigt i 2029, skal bl.a. erstatte arresten i Mjørkadali, som huser varetægtsfængslede samt dømte, som afsoner fængselsstraffe på op til 18 måneder. Med det nye fængsel skal længerevarende fængselsstraffe fremover kunne afsones på Færøerne.

Justitsminister Peter Hummelgaard har endvidere i et svar af 9. marts 2023 til Folketingets Færøudvalg oplyst, at Kriminalforsorgen på Færøerne har skønnet, at der i perioden 2015-2020 er blevet overført omkring 30 afsonere til fortsat afsoning i Danmark, svarende til ca. fem overførsler pr. år. Endvidere er det skønnet, at der i samme periode er indkaldt yderligere ti dømte på Færøerne på fri fod til afsoning i Danmark. Justitsministeren oplyser videre, at de hyppigste årsager til, at dømte på Færøerne anbringes i eller overføres til Danmark er, at der er idømt fængselsstraf på mere end 18 måneder, at der er tale om seksualforbrydelse, hvor der efter reglerne skal ske en indledningsvis anbringelse i Herstedvester Fængsel, at pågældendes adfærd ikke kan rummes inden for de sikkerhedsmæssige forhold i Færøernes Arrest pga. f.eks. vold mod ansatte eller medindsatte, eller at de pladsmæssige forhold i Færøernes Arrest nødvendiggør en sådan overførsel.

135 ukrainske flygtninge på Færøerne

135 ukrainske flygtninge er på nuværende tidspunkt kommet til Færøerne. Der har tidligere været udfordringer med at finde bolig til flygtningene, men en kampagne i januar måned har afhjulpet manglen.

Ingen foreløbige planer om at lukke repræsentationskontoret i Moskva

Landsstyremedlem for udenrigs- og erhvervsanliggender Høgni Hoydal oplyser overfor Lagtingets Finansudvalg, at der ikke på nuværende tidspunkt er planer om at lukke den færøske repræsentation i Moskva. Der bliver holdt øje med udviklingen i Rusland og samhandelen vurderes løbende.

Elisabeth F. Rasmussen, 36 år og jurist, er udpeget til ny repræsentationschef til Færøernes repræsentation ved EU. Elisabeth F. Rasmussen har arbejdet for landsstyreområdet for udenrigs- og erhvervsanliggender siden 2015.

Halla Nolsøe Poulsen, der de seneste tre år har været repræsentationschef i Reykjavik, er med virkning fra september 2023 blevet udpeget som ny direktør for NORA². Halla Nolsøe Poulsen skulle, som omtalt i Orientering nr. 03/2023, fremover også have dækket Grønland. Høgni Hoydal oplyste den 10. februar 2023 i forbindelse med et besøg i Grønland, at Færøerne snarest ønsker at åbne et repræsentationskontor i Nuuk.

¹ Se endvidere Indberetning nr. 12/2022, herunder den vedlagte underskrevne hensigtserklæring om opførelse af et nyt fængsel på Færøerne.

² NORA (Nordisk Atlantsamarbejde) er et regeringssamarbejde under Nordisk Ministerråd.

”Færøsk fiskeriaftale er ikke det samme som at handle med Rusland”

I et debatindlæg i Altinget den 16. marts 2023 fremhæver MF Anna Falkenberg (Sambandspartiet) bl.a., at hendes oplevelse af debatten om den færøske fiskeriaftale har været, at den er baseret på et ikke velinformeret grundlag og nærmest udelukkende har bestået af misforståelser, udtalelser der er taget ud af en kontekst, og hvor fiskeri og handel sidestilles. Handlen med Rusland og fiskeriaftaler med Rusland er vidt forskelligt og bør ikke kædes sammen. Anna Falkenberg påpeger, at bæredygtigheden af fiskebestanden var en væsentlig faktor, da aftalen med Rusland blev forlænget. Fiskeriaftalen fastsætter, hvor meget bundfisk Færøerne må fiske i russisk farvand, og hvor meget pelagisk fisk Rusland må fiske i færøske farvande. Fisken kender ingen landegrænser, og derfor vil konsekvensen af ingen kontrol med russisk fiskeri være, at bestanden i færøsk farvand kan mindskes over kort tid, da man ingen kontrol vil have med, hvad Rusland fisker i internationalt og eget farvand. Den indgåede aftale forebygger derfor overfiskeri og sørger for bevarelse af fiskebestande, fortsætter Anna Falkenberg.

MF Sjúrdur Skaale har, dels i forbindelse med udenrigsminister Lars Løkkes Rasmussens redegørelse i Folketinget om samarbejdet i Arktis, samt efterfølgende den 20. marts 2023 i et debatindlæg i Altinget, påpeget, at EU må åbne dørene for Færøerne, hvis fiskeriaftalen med Rusland skal sløjfes. Færøerne har i årtier forsøgt at få en bedre handelsaftale med EU, uden det er lykkedes. På den måde har man skubbet Færøerne fra sig, fastslår Sjúrdur Skaale, som endvidere påpeger, at det er Danmark og ikke Færøerne, der har den største samhandel med Rusland. Siden Ruslands angreb på Ukraine er Danmarks samhandel med Rusland gået fra ca. én procent til ca. 0,5 pct. af den samlede handel, svarende til en halvering. Færøernes eksport til Rusland er i samme periode gået fra 25 pct. til otte pct., svarende til en reduktion på 2/3.

Pengeinstitutterne er positive overfor restriktioner

Pengeinstitutternes brancheforening er positive overfor et lovforslag, som skal sikre, at Færøerne sætter EU-restriktioner i værk overfor Rusland og Hviderusland indenfor sagsområder, som ikke er overtaget. Erhvervsminister Morten Bødskov har fremsat lovforslaget i Folketinget, og det er planen, at lovforslaget skal behandles samtidigt i Lagtinget.